

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű társadalmi és közgazdasági hetiközlöny

A Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KULA, TELEFON 14
Hirdetések árszába szerint
Nyilt-tér soronként 30 fillér

KISS GYULA
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes.
elnöke
SZERKESZTŐSÉG
BERCSÉNYI JÓZSEF
B.-B. vm. közs. jegyzők egyes.
főjegyzője

Főszerkesztő
BERKOVITS REZSŐ
Felelős szerkesztő
BERKOVITS MÁRK

Előfizetésidő negyedévre 2 K
félre 4 K, egész évre 8 K
Egyes szám ára 20 fillér
Megjelen vasárnap

XVIII. évfolyam

KULA, 1914 február 8.

6. szám

A magyar középosztály

A minap egy értelmes, jómódú vállalkozóval utaztam s megkérdeztem, mi a véleménye a parlamenti viszonyokról? „Kérem, én nem foglalkozom politikával, én üzletember vagyok”, mondta és legyintett egyet a kezével. Rendben van, gondoltam. Elhallgattunk. Ő az újságha temetkezett. Én kinéztem a téli tájra. A fejemben azonban ott motoszkált s egész uton bántott a kis incidens. Nem, a dolog még sincs rendben. Mégis csak meglepő, hogy ime egy jobbfejű vállalkozó, aki bizonyára megsértődne, ha valaki műveletlennek nézné, semmit sem akar tudni arról a nagy kérdésről, amelyen ennek az országnak sorsa megfordul. S bizonyos, hogy ilyen vagy ehhez hasonló felelettel némitott volna el akkor is, ha például a sajtójavaslatról vallott nézeteire lettem volna kíváncsi. Az a csömör, amely hangjából kicsengett a „politika” szó megnyomásánál s a megvető kézlegyintés, amellyel rövid, de sokat jelentő mondatához pontot tett, félre nem érthető módon bizonyította a férfiú rettenetes ellenszenvét és közönyét a „politika”, vagyis minden iránt, ami nem üzlet s nem a társadalmi jólétre és haladásra vonatkozik.

És ez az, ami ezt a megszokott, szinte felháborítóan tipikus esetet a diskusszióra érdemessé teszi. Az a jól ismert tény, ami ebben az esetben megnyilatkozott, hogy kulturális és társadalmi életükre, az ország helyzetére vonatkozó égető, nagy kérdések tekintetében még jobbfejű iparosaink, kereskedőink, orvosaink, mérnökeink, szóval a magyar középosztálynak még legjobb reprezentánsai is megdöbbentő közönyösséget, sokszor teljes tájékozatlanságot, ellenszenvet tanúsítanak. Ezekről általában még beszélni sem szeretnek. Ideges fész-

kelődés, kellemetlen hangulat támad abban a pillanatban, amint valaki ilyesmire tereli a szót. De ha mégis hallatják nézeteiket az urak, türelmetlenség, elfogultság, tudatlanság ri ki minden szavukból, látszik, hogy minden ismeretük, egész világnézetük, a kultúra s a magas társadalom minden nagy kérdéséről beszerzett véleményük az iskolából hozott s a pártlapoktól meghízalt sovínizusból, meggyökeresedett elfogultságból és a napilapok közleményeiből ered. Elfogultlanságnak, valamint önálló gondolkodásnak semmi nyoma. Egészen véve a magyar középosztály kulturfoka megdöbbentő. Ezt az osztályt a mindennapi kenyérkereset gondjain kívül más alig érdekli. Innen van aztán, hogy ez az osztály azok munkáját, akik az Új Magyarország megteremtésén dolgoznak, nem érti, hidegen közönyösen nézi.

Dehát amennyire sajnálatos ez a tény, annyira természetes. Ez az osztály szinte légmentesen van elzárva a haladás eszméi elől. A progresszió léggömbje alig jut hozzá. Tagjai a középiskolákból kerültek ki. Onnan hozták ki egész világfelfogásuk alapelveit, a történeti „hősök” és honfiak imádatát s a gazdasági társadalmi erők szerepének teljes ignorálását, a hagyomány által szentesített, osztályuralmi jog és társadalmi rendhez való ragaszkodást, a szűkebb hazafiság fogalmát. Mindezek vérévé válnak. A belőlük kialakult világnézetükben az azonos elveket szolgáló osztályuralmi sajtó megerősíti őket.

Maga a való élet pedig alátámasztja e világszemlélet uralmát lelkünkben egyrészt azzal, hogy a kenyérkereset keserves munkájával kiirtja a kedvét ez osztály tagjainak minden iránt, ami nem hétköznapi s ami a létért való küzdelem gondjait újabb fardalmakkal terhelné, ha mindjárt csak egy

könyv elolvasása is; másrészt és legfőként azzal, hogy lépten-nyomon arra figyelmezteti az osztály tagjait, hogy csakis ezen a mindenektől tanított és hatóságilag jóváhagyott tanok és elvek szerint boidogulhatnak itt. Hiányzik minden más ellensúlyozó külső behatás. Nincs folyó, amelynek révén ebbe a sötét tengerbe a felvilágosodás, a progresszió vize tisztítólag befolyhatna. Más osztálynak vannak már vezetői, tagjai, szervei, amelyek pozitív ismeretek terjesztésével, szervezéssel igyekeznek osztályuk szellemi nivóját emelni, az osztály-öntudatot fejleszteni. Az agráriusok például a törvényhozáson s a vármegyéken kívül, amelyeken uralkodnak, erős gazdasági s társadalmi szervekkel szolgálják osztályuk ideológiáját sajtójuk mellett. Szinte fölöslegesnek látszik itt arra a jól ismert munkára rámutatni, amelyet a munkásság vezetői e tekintetben végeznek. Mindannyian tudjuk, micsoda serény, intenzív felvilágosító, oktató tanítómunka folyik a szakszervezetekben s micsoda eredményeket érnek el.

A polgári középosztállyal azonban senki sem törődik; legkevésbé ő maga. Itt még nyoma sincs szervezkedésnek. Nem léteznek orgánusok, amelyekben az osztály felvilágosító munkája folyhatna. Hiányoznak a férfiak, akik a progresszív eszmék tömegével rendszeresen, kitartóan ébresztgetnék ez osztály mélyen alvó öntudatát.

Vegyük most még ehhez azt a függőseget, amelybe ez osztály tagjai kerülnek az állammal, vármegyével s hatóságokkal szemben: üzletek, vállalatok révén s azt hisszük, pontos magyarázatát adtuk a magyar középosztály hátramaradottságának s annak, hogy miért nézi ez az osztály olyan közönyösen és tétlenül azok munkáját, akik az ő felemeléseért dolgoznak.

Nyilt titok azonban, hogy ezt a mun-

A trónörökös felesége.

A Lajtán inzen és azon túl a legérdekesebb asszony kétségtelenül Hohenberg hercegnő, a trónörökös felesége és mégis ő róla beszélnek és irnak legkevésbé. Mikor Ferenc Ferdinánd a szép és elegáns Chotek Zsófia grófnőt feleségül vette, sok találgatás volt arról az udvarban, vajjon milyenné alakul a fiatal asszony helyzete. Ő maga bizonyára arra számított, hogy a megmozdíthatatlan etikett tartózkodó állaspontra kényszeríti az udvart. Hát ez a rezerváltság tényleg be is következett és csak az ő nagy okossága és rendkívül finom tapintata tudta az elfogultságokat legyőzni és bizvást mondható, hogy az udvar hölgyei között most egy sincs, aki a legmagasabb körökben népszerűbb és kedveltebb volna, mint a hercegnő.

Akik ismerik, természetesnek találják ezt a pozícióját. A hercegnő nagyon szerény, noha méltóságát minden körülmények között megőrzi. A legszebb asszonyi erény ékesíti: véghetetlenül szeretetreméltó, mindig és mindenki iránt nyájas, még a szolgaszemélyzet iránt is jóságos, úgy, hogy akinek panasza van, elébe terjesztheti.

A király ismeri és méltányolja a hercegnő kiváló tulajdonságait és valahányszor nagyobb ünnepek alkalmával az udvarnál tartózkodik, a legkitüntetőbb figyelemben részesíti.

A trónörökös sokszor látja vendégeül a királyi ház tagjait és a főhercegnőt és főhercegek örömeit mennek el a Belvederbe, ahol a fejedelmi háziasszony csodálatraméltó kedvességgel fogadja őket, úgy, hogy annyira otthonosnak sehol se érzik magukat, mint a trónörökös palotájában.

Hohenberg hercegnő minden figyelmét első-sorban férjére fordítja. Gyöngéd gonddal elhárít tőle mindent, ami elkedvetleníthetné. A trónörökös nemcsak a leghatalmasabb úr a két birodalomban, de a legboldogabb családapa is. A hercegnő csak neki és gyermekeinek él. Peldátlan önzetlenség és áldozatkészség jellemzi a fenséges asszonyt — igazán uralkodónak való feleség.

Manapság kevés az ideális házasság, de a trónörökös az. Ha van annak valami különös titka, hogy mivel lehet a házasságban a boldogságot állandósítani, hát akkor a hercegnő ennek a titoknak a nyitját ismerheti. Csalhatatlan érzéssel megsejti a férje óhajait és igyekszik azokat teljesíteni, még mielőtt kifejezést adna azoknak. Soha semmiféle kivánságát meg nem tagadta, még ha teljesítése talán terhére esik is. Bármilyen messzi útra is elkíséri, ha a királyi herceg kívánja, sokszor még az egészsége rovására is. Hát ez az ő titka: az állandó szeretetreméltóság, amely mindig arra törekszik, hogy a királyi herceg életét minden szituációjában kellemessé tegye.

A királyi herceg ismeri a felesége erényeit és imádja. Legjobban azt szeretné, ha mindig mellette lehetne. A legteljesebb harmónia uralkodik ebben a házasságban, ritkán található egy ennyire tökéletes együtetés. Az ideális házasságban nem elég a szerelem; kell hogy az asszonyt okosság és tapintat is ékesítse.

Amilyen ideális feleség a hercegnő, éppen olyan ideális anyja is. Idejének nagy részét gyermekeinek szenteli. Nevelésüket nem bizza kizárólagosan a nevelőnőre. Roppant nagy gonddal ügyel a ruházódásukra, ugyszintén az étkezésükre is. Legidősebb gyermekük Zsófia hercegnő, aki nagyon csinos és anyjára hasonlít, míg a kis Miksa herceg az édesapja mása. Megható sze-

rettel csüng gyermekein a fejedelmi pár és a hercegnőnek mindegy: akár Bécsben van, akár Konopistban, a dolgait mindig úgy igyekszik elrendezni, hogy egy kis időfölséget takarítson meg és akkor megsétáltatja a gyermekeit.

A reggeli után a trónörökös pár rendszeren a gyermekszobába megy, hogy a gyermekekkel foglalkozhassanak. A konopisti idillikus családi életben ezek az órák a legvonzóbbak.

A hercegnő azonban nemcsak a saját gyermekeivel törődik. Rengeteg gyámoltja van és ezekről is gyöngéd szeretettel gondoskodik. Ezt a jótékonyt azonban csak csendben gyakorolja és nem szereti, ha emberszeren telten a nagyharangra kötik. Konopistban meglátogatja a szegényeket és ahol csak lehet, enyhíti a nyomort és a szegénységet. Jóságának ezt a vonását beleoltja a gyermekeibe és súlyt vet arra, hogy a kis herceg és hercegnő a szegényekkel és nélkülözökkel is törődjenek.

A hercegnő nem tart maga mellett állandó társalkodónőt. Rumeskirch bárónő egyetlen hölgy, akit bevasárlásai alkalmával maga mellé rendel. Ez az udvarhölgye épp úgy imádja a hercegnőt, mint a királyi család minden tagja, akiket leginkább a szerénységével hódított meg. Jellemző erre nézve a következő bajos epizód: Izabella főhercegnő fölkinálta neki a tegezodést. A hercegnő nem tudott ehhez elég gyorsan hozzászokni és többször így szólította meg a főhercegnőt: „Kérlek, császári fenség.” A főhercegnő jóízűt nevetett emiatt és azt mondta, hogy az ilyen megszólításnál úgy érzi ma at, mintha valami magasrangú katonatiszt volna.

A családi törvények szerint nem ő a család első asszonya. De azért mégis úgy van, mintha ő volna az és felsőbbiséget még a főhercegnők is elismerik.

kát a középosztály ily állapota mellett annak aktív részvétele nélkül elvégezni nem lehet. Demokráciát teremteni a polgárság nélkül képtelenség. A polgárság közönyén úgy török meg a progressió válogatott harcosainak minden erőlködése, mint sziklatalon a hullám. Ellenben az osztályuralom minden machinációja pozdorjává török, a felvilágosodott, öntudatos polgárság kapcsa alatt. Ha tehát csakugyan, komolyan akarjuk a magyar társadalom megreformálását, haladéktalanul meg kell kezdenünk a magyar középosztály rendszeres, intenzív tanítását, felvilágosítását. Ne várjuk tovább, hogy ez az osztály keresse a felvilágosodás forrásait, hanem vigyük be mi a haladó eszmék fényét a sötét tömegbe. S addig meg ne álljunk, amíg a magyar középosztály alárendelt helyzetének s történeti jelentőségének tudatára nem jön.

A többit aztán rábizhatjuk.

A választókerületek új beosztása.

Sándor János belügyminiszter a napokban nyújtotta be a képviselőházban a választókerületek számának és székhelyeinek megállapításáról szóló törvényjavaslatot, mely junktumban van a választójogról szóló, a múlt évben szentesített törvényvel, amennyiben ez a törvény a kerületi beosztás életbe lépését követően lép hatályba.

A benyújtott törvényjavaslat a magyar országgyűlés számára (a horvát képviselők csoportján kívül) 435 választókerületet állapít meg, mely szám 22-vel nagyobb az eddigieknél. A többség különösen a városok és a gazdasági és kulturális fejlődés szempontjából, előrehaladottabb vidékek javára esik. A városi jellegű kerületek száma 85-ről 105-re emelkedik.

Bácsmegegyt érintő változások a következők:

A magyarkanizsai, verbászi, kölpényi, bács-tóvárosi kerületi székhelyek megszűnnek. Ezek helyett új kerületi központok lesznek: Topolya, Kula, Ofutak és Palánka.

A belügyminiszter majd részletes rendeletben fogja az egyes kerületi központokhoz tartozó községeket meghatározni és ezt a képviselőháznak bemutatni.

A választókerületek székhelyei lesznek:

Apatin, Bácsalmás, Hódcsanak, Kula, Kerény, Óbecse, Ofutak, Palánka, Regöce, Titel, Topolya és Zenta.

Szabadka város két képviselőt, Zombor, Ujvidék és Baja városok pedig egy-egy képviselőt választanak.

Hirek

Zombor. A legteljesebb siker és fényes külsőségek jegyében zajlott le vasárnap a zombori sportegylet bálja. A rendezőségnek, mely hetek óta lazasan buzgólkodott a bál sikere érdekében, olyan fényes és előkelő társaságot sikerült összegyűjteni nemcsak városunkból, hanem a megye minden részéből, amilyennyel már évek hosszú sora óta, egyetlen bál, vagy egy este sem dicsekedhetett. 10 órakor vonultak be a bálányák kíséretükkel, s miután helyüket elfoglalták, a cigány rázendített „Nem ütök a jogászt agyon” csárdásra. Az első negyest 72 pár táncolta, míg a másodikat reggel 5 órakor még mindig 36 pár. Hogy a közönség mily fesztelenül érezte magát és a leányok milyen jól mulattak, elgondolhatjuk abból, hogy a késő délelőtti órákig is kitünő kedélyben és fáradhatatlanul táncoltak. Ez azonban még mind nem volt elég, mert a fiatalság egy része este az Elefántban gyűlt össze a morzsabátra, ahol a tánc ismét csak a hajnali órákban ért véget. A rendezőség a megjelent hölgyeknek igen szép táncrenddel kedveskedett, mely bizonyára hosszú ideig kedves emlékek lesz a zombori sportegylet báljáról. A siker oroszlanrésze dr. Lederer Dezsőt és Binder Jenőt illeti meg, akik körültekintő gondossággal és társadalmi nem ismerő agilitással végezték a rendezés néhez munkáját.

Ujvidék város küldöttsége tisztelt csü-törtökön Teleszky János dr. pénzügyminiszternek. A küldöttséget Matkovits Béla főispán mutatta be. Demetrovits Vladimir dr. polgármester kérte a pénzügyminiszter támogatását, hogy az ujvidéki állandó Duna-híd építése még ebben az évben

megkezdhető legyen. Teleszky János dr. pénzügyminiszter kijelentette, hogy nem teheti kötelező igéretet arra nevezve, hogy a szükségesnél mástól millió K kölcsönt már az 1914—15-iki költségvetésbe felvehesse, de igyekezni fog a híd építését, amelyhez oly fontos érdekek fűződnek, a lehetőség szerint előmozdítani. — Ujvidék város küldöttsége e hó 5-én adta át a város díszpolgári oklevelét gróf Tisza István miniszterelnöknek. Az oklevél pergamentből készült, amely antik vasalású remek ládában, faragott bőrtokban volt elhelyezve. Az elvett szabadkai iparművész munkája. A miniszterelnöknek az nap Udvarhely-megye szököttentag küldöttsége 145 községnek díszpolgári oklevelét hozta, valamint Karánsebes város küldöttsége is. E három nagy küldöttség közös lakomája este a Hungária-szálloda nagyteremben volt. Az ujvidékiek nevében Grossinger János pártelnök és Molnár Hugó ujvidéki reform, lelkész mondtak fejköszöntőt. — Az ujvidéki polgári magyar daloskör e hó 8-án Kovács József vígadótermében nagy nemzeti bált rendez.

Uj ügyvédek a Bácskában. A szabadkai ügyvédi kamara Franz Károly dr. ügyvédet Palánka, Gál Lajos dr. ügyvédet Szabadka, Siern József dr. ügyvédet Topolya, Scharpf Andor dr. ügyvédet Bácsalmás, Jedlicska Márton Jenő dr. ügyvédet Zenta, Sárbovárdi Mészöly Miklós dr. ügyvédet Baja és Krecsárevics Sándor dr. ügyvédet Zombor székhellyel az ügyvédek lajstromába felvette.

A farkasok. Az emberek már el sem hiszik mielőtt, hogy farkasok is léteznek. Csak a mesékben vannak meg farkasok. Hiszen a szegény vadászok már nemsokára nyulat sem fognak mielőtt látni. . . . Most mégis hall, vagy olvas az ember újra farkasokról. Itt egy oláht ettek ki a csizmából, amott meg a falut ijesz-tették meg. Szóval jó lesz résen lenni a Nimródoknak, ha ha lehetne egy jó farkasbundát szerezn. Bácsmegegyben, ha igaz a hír, már több községben ejtettek el farkasokat, sőt már Szabadkát is kerülgetik a farkasok. Ugyanis csü-törtökön a Ludaspusztán — a szabadkai határban — egy gazda tanyája körül két ordas oláhtkodott. A gazda az egyik farkasra rálőtt, meg is sebesítette, mire a farkasok gyors iramban el-tüntek.

Művésztelep Palicson. Pechán József ismert festőművészünk, egy szabadkai lapban propagandát csinál egy Palicson létesítendő művésztelep iránt. A többiek közt így ír: Csodálatos, hogy Szabadka máig nem gondolt még arra, milyen virágzó művésztelepet lehetne építeni Palicson. A gyors és közvetlen kapcsolat Szabadkával s ezen keresztül a fővárossal pre-desztinálják Palicsot egy művész-kolónia meg-teremtésére. Nem is szólva arról, hogy Palics-nak fürdőhely mivolta, festői motívumokban bő-ségesen gazdag vidéke, mennyire kedvező volna a művésztelep létesítésére. De érthetetlen ez a nemtörődömség és közöny, már csak azért is, mert az embereket az önzésük is kellett volna már, hogy rávezesse erre az ötletre. Ne beszél-jünk kulturáról és művészetről, csak nézzük az önzés szempontjából: lehet-e, kell-e — jó volna-e Palicson művésztelepet létesíteni. Az okos önzés is azt diktálja a megyének, illetve Szabadkának, hogy a művésztelepet csinálja meg.

A Suhajda lányok az esküdtsek előtt. A páratlanul szenzációs bűnesetek minden szo-kásos tartozéka mellett, zsufozásig telt esküdt-s éki teremben kezdte meg február 4-én reggel 9 órakor a szabadkai esküdtbíróóság a Suhajda lányok bűnperének tárgyalását. Suhajda Ilona 20 éves és Suhajda Marika 25 éves bácsmada-rasi lányok a vádlottak, akiket az ügyeszi vád-irat azzal vádol, hogy m. év dec. 11-én éjszaka az apjukat Suhajda János jómódú mada-rasi gaz-dalkodót álmanban több fejszecsapással megölték s azután tettüket egyideig rablógyilkosság me-sejével igyekeztek leplezni, de amikor a csend-őri nyomozás terhelő adatokat tárt fel ellenük, beismerték, hogy a véres tettet Ilona követte el s a szörnyű dramában az öregebb nővér asz-szisztált neki. A tárgyalást dr. Decker Gyula törvszéki elnök vezette. Vézna, csenevész, rövid feketeszoknyás, sápadt kislány állt az esküdt-bíróóság előtt. 20 esztendő elmult már akkor, a mikor gyilkolt és ma két hónappal a gyilkosság után, ahogy elbeszéli az ő, az édesanyja és test-vérei szenvedéseit és ahogy beszél az ő küldé-téséről, egy fanatikus, koráven 13 esztendő gyere-k benyomását kelet. O, csak ő követte el a borzasztóan kegyetlen apagyilkosságot, mindenki más ártatlan, üldözöttje a megölt apanak. Test-vérét a vékony 25 éves, sápadt nővérét ő huzta be a harmadik szobába és előbb kezébe nyomta a gyertyát, hogy világítson neki. — A tanúk majdnem mind terhelően vallottak a megölt apára. Kegyetlen, durvavalekű, feleségehez és két otthon levő leányához a végtelenségig kiméletlen embernek jellemezték, úgy hogy Ilona lánya Sajószentpéteren lakó nővérenek egy levelben

öngyilkosságát bejelentette. A vádlottak elmebeli állapotára nézve a szakértők úgy nyilatkoztak, hogy Suhajda Mária a beszámíthatóság határán áll, Ilona pedig histerikus. F. hó 5-én csütörtökön az esküdtsek Suhajda Ilonát szándékos emberölésben mondta ki bűnösnek, ellenben Suhajda Marikát nem találták bűnösnek. A bíróság azután Ilonát az enyhítő körülmények fi-gyelembe vételével 10évi fegyházra ítélte, Mária-t pedig fölmentette. Az ítélet jogerős.

Szabadka. Vinkler Simon szabadkai érde-mes polgár 59 éves korában csütörtökön meghalt. A közbecsülésben állt fodrászmester első embere volt a maga iparának. Vinkler Simon igazgató-sági tagja volt a Szabadkai Takarékpénztár és Hitelintézetnek. Az elhunytban dr. Vinkler Ele-mér szabadkai ügyvéd, a jeles kriminalista és dr. Vinkler Imre városi főszámvevő helyettes, édesapjukat gyászolják.

Zenta. Deutsch Illés földbirtokosnak a várostól mintegy másfél órányira a Gunarasban levő volt Csabai-féle szállásán csütörtökön reg-gel kigyulladt a tanyaépülete és leégett. A tűz egész napon át tartott és az épület közelében levő kazlak, gépek és szerszámok is tüzet fog-tak és megsemmisültek. A kár igen nagy.

Magyarkanizsa város marad. A bel-ügyminiszter Magyarkanizsa rend. tan. városnak nagyközséggé való visszafeljődését nem engedé-lyezte s az erre vonatkozólag hozott közgyűlési határozatot feloldatta.

A kalocsai érseki helynökség újból 12 ezer kor-t adományozott a zentai munkástelepi templom céljaira. Ezen adományával együtt most már 52 ezer K-val járul a templomépítés költsé-geihez.

Közlemények a szegedi kereskedelmi és iparkamara köréből. *Tavaszi vásár Budapesten.* A Tavaszai Vásár, hazai iparfejlesztésünknek ez a fontos intézménye, amelynek rendezését a m. évben fényes sikerrel a budapesti kereskedelmi és iparkamara vette a kezébe, ez évben május 5 és 11 között nyitja meg kapuit a magyar iparos és kereskedő világnak. A Tavaszai Vásáron be-mutatásra kerülhetnek az összes Magyarországon gyártott iparcikkek árumintái, továbbá olyan kül-földi cikkeknek mintái is, amelyek ezidőszertig még Magyarországon nem állítottak elő. A célja a Vásárnak így egyrészt a hazai iparnak a fej-lesztése, másrészt pedig a kereskedelemnek táje-koztatása arról, hogy egy év alatt milyen ujdon-ságok, újítások stb. kerültek forgalomba. Magától értetődőleg a Vásár sikerét a biztosíthatja kellő-képen, ha iránta a magyar iparosság megfelelő mértékben érdeklődik és ha ott iparcikkeit be-mutatja. Erre az idén rendezendő Tavaszai Vásár kiváltképpen alkalmasnak mutatkozik. Remélhető ugyanis, hogy a balkáni helyzet tisztázódásával és a normális üzleti viszonyok helyreálltával a balkáni kereskedők a szokottnál nagyobb mérték-ben fogják a vásárt látogatni. A budapesti ke-reskedelmi és iparkamara máris megtette a kellő intézkedéseket, hogy ezeknek figyelme a Vásárra kellően felhívassék. Szintén a Vásárral egyidejűleg ren-dezi Budapesten az Országos Kereskedelmi Kongresszust, amelyet sok száz vidéki kereskedő fog felkeresni. Ezekre való tekintettel remélni lehet, hogy ez évben a Vásáron a szokottnál élénkebb és nagyobb üzleti forgalom fog kifej-lődni. A szegedi kereskedelmi és iparkamara készségeggel vállalkozott arra, hogy az érdeklődő iparosoknak a Vásárra való jelentkezését meg-könnyítse és bárkinék megküldi a tájékoztató körleveleket és egyéb nyomtatványokat. Az ér-deklődők közvetlenül is fordulhatnak a buda-pesti kereskedelmi és iparkamara áruminta osz-tályához. — *Magyar áruminta kiállítás Berlinben.* A m. kir. Kereskedelmi Múzeum berlini levelezője, Sonnenfeld Károly, több magyar gyárossal való megállapodás alapján tervbe vette, hogy irodá-jával kapcsolatosan áruminta kiállítás létesít, amelyben a magyar export-vállalatoknak termé-keit fogja bemutatni. Ezek az áruminta kiállítá-sok a külföldön már régen divatban vannak és azt a célt szolgálják, hogy a tengerentuli ke-reskedők egy helyütt tájékozódhatnak összes cik-keik beszerzése tekintetében. Hamburgban, Bré-mában és Berlinben már nagy számmal vannak ilyen áruminta kiállítások és hasznosnak mutat-kozik, hogy egy ilyen intézmény a magyar kivi-teli kereskedelemnek is álljon a szolgálatában. Mindazok a gyárosok és kiviteli cégek, akik akár e kiállítás iránt, akár a német és a Német-országban át lebonyolódó kiviteli üzlet iránt ér-deklődnek, bármely tekintetben felvilágosítást nyerhetnek Sonnenfeld Károly berlini levelezőnél. Címe Berlin, Krausnick-strasse 12.

Kitüntetés. A király Imgrund János 86. sz. gyalogezredbeli I. oszt. számvevő altiszt örmes-ternek 40 évet meghaladó igen eredményes szol-gálatá elismerésül az arany érdemkeresztet adta.

Kardos J. divatáruháza, Kula Ferencz József tér

Báli ujdonságok:

uri és női lakk, bársony és fehér glace cipőkben; nyakken-dők, keztük, harisnyák, fehérműk, gallér, kézelőgombokban

Nagy választék:

női derék fűzők, női és leánykötények, bőrgamaschni és valódi orosz sárcipőkben

Eljegyzés. Hirschl Gyula tiszaszentmiklósi földbirtokos f. hó 1-én eljegyezte Kulán Pollak Jakab és neje sz. Rotmüller Julia úrnő kedves leányát Rózsikát.

Kula község képviselőtestülete f. hó 3-án rendkívüli közgyűlést tartott. A polgári fiú- és leányiskola felállítására ügyében hozott községi határozatot a vármegye jóvá hagyta. — A fogyasztási adók kezelésével 600 K évi díjazás mellett, Kugler Béla községi jegyző bízott meg; fogyasztási adópenztárnokká pedig 500 K évi fizetéssel Urnauer Mihályt választották. — Az üresedésben volt községi irnoki állásra Löschardt Gézárt választották.

Mulatságok. E héten kijutott bőven a mulatságokból és hozzátehetjük: a szép és sikerült mulatságokból. F. hó 1-én a Kulai Iparos Dalárda jelmeztelje vonzott igen nagy közönséget a Hungariába. Az elismerést teljesen kiérdemelte úgy a dalárda, mint a rendezőség. Sok szép leány és jelmez, jó hangulat és a dalárda hatásos énekszámai mind hozzájárultak a mulatság sikeréhez. — F. hó 3-án újra a Hungariában mulattak. Ezúttal a Nép kör bálja volt soron. A magyar menyecskék és leányok legszebbjei szép magyar viseletben lejtettek a táncot reggelig. A helyiségek zsúfolva voltak, de mindenütt és táncközben is példás rend uralkodott. — Másnap este a Sörházvendéglőben a Volksverein bálja és a Zöldkertben polgár bál volt. Ezek a mulatságok is jól sikerültek és a szép német menyecskék sokat táncoltak.

Jégünnepély. A kulai jégpályán ma, szombaton este 6-8 óráig jégünnepély lesz. Belépti díj 80 fillér, gyermekjegy 40 fill. Villamos világítás és jó zene lesz.

Haláleset. Özv. Harlikovits Jánosné úrnő f. hó 2-án 83 éves korában Kulán elhunyt. A jószívű matrónát, kiből dr. Ormay Kálmán kulai járásorvos és neje anyósát, illetve anyját gyászolja — az özvíváci családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Haláleset. Nehai és boldog emlékü Zányi Józsefnek, a volt kiváló veprői jegyzőnek neje, özv. Zányi Józsefné sz. Hornyák Katalin életének 78. évében Veprődön elhunyt. — A kiváló matrónában dr. Faller Alajosné sz. Zányi Mária úrnő édesanyját gyászolja. — A család a következő gyászjelentést adta ki:

Dr. Faller Alajosné sz. Zányi Mária, férje dr. Faller Alajos, gyermekeik József, Valéria és Alajos, továbbá a boldogultnak nővérei Róza és Terezia, saját és az összes rokonság nevében mely szomorúsággal jelentik, hogy a legjobb anya, anyós, nagyanya és nővér özv. Zányi Józsefné szü. Hornyák Katalin életének 78-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ajátos felvétele után, 1914 február 6-án d. u. 3 órakor az Urban elhunyt. Szeretett halottunk földi maradványait 1914 február 8-án d. u. 3 órakor helyezük a veprői r. k. temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra. A megboldogult lelki üdvéért az engesztelő szentmise áldozat 1914 február 7-én reggel fél 8 órakor fog a veprői r. k. templomban bemutatni. Veprőd, 1914 február 6. Legyen neki könnyű a föld. Az örök világosság fényeskedjek neki.

Az öreg kucséber halála. Valamikor talán a mostani kulai nagymamák, mint bájos, rózsaszínben úszó bakfis lányok lejtettek végig a táncteremben, amidőn Jóska kucséber, a mulatságon megjelent, s ma már kopasz és megrokkant öreg urak, az akkori arslánok, dandyk, híres táncosok, szerencsét próbáltak a kucsébernél, hogy a nyereséggel, a sok édességgel — mamákat megvesztetessék. Több mint 30 éve magam is emlékszem a szegény kucséberre. Nem volt Kulán és a környéken bál vagy mulatság, ahol éjfél tájban Jóska kucséber meg nem jelent volna. Valamikor, talán amikor Gottschee-ből idekerült, jobban ment dolga, de utóbbi években nagyon kevés figyelemben részesült a szegény Jóska, mert a mulatózók már nem igen próbálgatják a szerencsét. Ez az ember hosszú évtizedeken át, aránylag keveset változva, hordta a vállán a kosarat; rendes lakása nem volt és igen sok éjjel nem aludt. A múlt héten azonban kidőlt az öreg kucséber, ágyának esett és innen az újdéki kórházba küldték, ahol meghalt. Kuzalicski József a becsületés neve és 1848-ban született Gottscheeben. Hagyatéka a kosara, némi édességgel, amelyet Kula község árvereztetett el.

Jegyzőválasztás sorshuzással. Érdekes jegyzőválasztás ment végbe a napokban a temesmegyei Törökszákon. A választás ugyanis a szavazatok egyenlősége miatt sorshuzással lett eldöntve. Staat Vencel nickytalvi és Szablár József bakóvári segédjegyzők voltak a versenyzők akik közül Szablár Józsefnek kedvezett a szerencse és így ő lett a törökszáki körjegyző.

A Kulai Iparos Dalárda farsangi dalestélyén jelmeztelje voltak: Antéz Teréz és Puhalák Mariska (tíróli nők) Vinai Mihály (turista) Urnauer Vendel (tíróli kecskepásztor) Beret Amália (japán) Beret Justina és Szegő Mariska (török) Beret Rozika, Fárbas Kató és Sulc Boriska (patog, kukorica) Eper Rozika (cukorka) Jocha Ilonka Bácsufalu (sokaclány) Volfa Manda Bács (okacmenyecske) Rapp Mariska (menyecske) Romoda Kató, Pavlakovits Anna (cigányasszonyok) Pacák Justa (becsi mosónő) Slemender Ottó (katicabogár) ifj. König Löcinc és Veckerle Simon (német menyecskék) Jakobb Boldizsár (úr) Goll Pal (bohóc) Goll Henrik (Diogenes) Nöta János (bolygó hollandi) Pinger Ince (zsibár) Soblok Mihály (boldus) Smidt Adam (gigerli) Fárbas Ferenc, Neusvender Károly (vig cimborák). A bevetel a 220 Kt meghaladja, melyhez felülfizetmi sziveskedtek: Halász János 6 K, Hahn Ferenc 3 K, Dévai Pal, Gruity Momefio, Kardos J. Polich József, Glasser József, dr. Székely József, Berkovits Rezső, Schmidt Jakob vend. 2-2 K, Eper Rozika 1.80 K, Schoblocher Mihály 1.60 K, Deutsch Vilmos 1.50 K, Jászai L. Péter Flórián, Peter György, Kempl Lajos, Grabony Gy., N.N. Pojst Istvánne, Meidlinger Lajos, Glasser Lajos, Vighert J., Mayer M. Sugár János, Benesik Sanyi, Rónai, Nagy István bork. Varga Károly, Stolicz K. Kovács M. Fejcs István, Handl József, Peter Márton, Abel József, Fischer J. Urnauer János 1-1 K, Romoda M. Sulc Gergely, id. Fuchs L. Schmidt L. Werner Márton, Neuschwender K., Vinai M. Goll Henrik 50-50 f. Beret Antalné 40 f. Bertron F. 20 f.

A kulai Nép kör február 3-án a Hungariában saját pénztára javára tancmulatságot rendezett, mely szepszámú közönség részvétele mellett vígan reggelig tartott. A Nép kör pénztárának gyarapításához felülfizetéseikkel hozzájárultak: dr. Ott Ferencné 10 K, Halász János szállodás 5 K, dr. Munka Sándor 4 K, Kugler Béla, Kneifly Géza, dr. Hokstok György 3-3 K, Berkovits Rezső 2-2 K, Jakobb István, Dévai Pal 2-2 K, Puhalák Márton 1.40 K, Körömczi Antal, Isaszegi Tóth János Topolya, Deutsch Vilmos, Glasser Lajos, dr. Székely József, Kirilovits Izidor, Jakobb Ferenc 1-1 K, Furstner Márton, Blaskó Antal, Vajant János, Pécsei János, Furstner Ignác Zimerman Miklós, Mátéfy Imre, Furstner József Topolya, Vig Peter, Renc Ferenc, Furstner György 40-40 f. Fogadják ezután a rendezőség halás köszönetét.

Jótekonyság. Schmidt Ottónénak (lakik Kulán, Kossuth-Lajos utca Gyurits Gábor házában) a következő adományok küldettek: Oméltósága Kleiner Lajos püspök, érseki helynök, Kaloosa, a következő sorok kíséretében küldött a szegény asszonynak 10 Kt: „Fogadja szívesen e szerény alamizsnát, melyet Isten nevében küldök”; sztpári dr. Recsey Ede 10 K, Maly Lászlóné, dr. Stiefelmeyer Karolyne, Horn Jánosné, természetbeni adományok; dr. Székely József 10 K, Veruska és Gabika 10 K, N. N.-né 10 K, Löwy Adolfiné 5 K, F. Rózsika 5 K, Brüll Magdika és Klárika (Ujvidék) 5 K, Schneider Jakob ispán (Bélapusztá) 5 K, Manz Miklósné 3 K.

Ó- és Ujverbász. Dr. Balog Dezső óverbási közs. orvos csütörtökön este felolvasást tartott az ujverbási kaszinóban — a tudóvszról. Ugyanezen tárgyról f. hó 7-én az óverbási kaszinóban nemet felolvasást tartott és utána Kovacev tanító szerbnyelven olvasta fel az előadást. — A verbási Sportklub mulatságát febr. 14-re halasztották. — Nt. Kármán József a F. J. r. l. ujverbási ref. lelkész 89-ik születésnapja alkalmából 200 Kt ajándékozott itteni szegényeknek. — A kereskedők és iparosok együletében Erdős Frigyes kereskedő igen sikerült humoros felolvasást tartott. A nagyszámú közönség sokat nevetett a helyi vonatkozású ügyes felolvasáson. Az ujverbási gazdak egylete Kovalszky Lajos elnöke mellett a m. héten tartotta közgyűlését.

Palánka. Sulyos csapás érte Rosenstock Samu itteni nagykereskedőt és nejét. Egyetlen fiuk, ki Szegeden tanult, 15 éves korában néhány napi betegség után elhunyt. Holtestét Palánkára szállították és nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. — A közoktatásügyi miniszter Szabó Emma okl. polgári iskolai tanítónő Segesvárról Palánkára helyezte át. — Ujpalánkán a m. napokban megtágyva találták Thier József 92 éves aggastyánt. Az öreg osztrák származású ember volt és 48-ban az osztrákok soraiban küzdött a magyarok ellen. Később Dunabökenyén telepedett meg, jómódú mészáros és korcsmáros volt, de tönkrement s öregségére könyörödmányokra szorult.

Cukorrépa műtrágyázási eredmények. Eddig azt hittük, hogy hazánkban a cukorrépa alá egyedül superfoszfáttal kell műtrágyázni, az országos növénytermelési kísérleti állomás által a múlt évben Szokolczán végzett kísérletek azonban azt bizonyították, hogy a superfoszfát egymagában való alkalmazása nem mindenkor a legjövөөelőzőbb. 10 kísérlet átlagában ugyanis kat, holdanként az egymagában alkalmazott 200 kg. superfoszfát után 11-53, átlagban 25 mm. volt a termés és 62 K a jövedelmi többlet, 200 kg superfoszfát és 67 kg chilisaletróm után 21-103, átlagban 47 mm termés és 117 K a jövedelmi többlet, — 200 kg superfoszfát, 67 kg chilisaletróm és 75 kg. 40 százalékos kálitrágya után pedig 37-122, átlagban 69 mm termés és 172 K jövedelmi többlet származott. A tiszta haszon a műtrágyázások fenti sorrendjében 42, 87 és 132 K. A nitrogén és kálii trágyázás e rendkívüli eredménye kétségen kívül a múlt évi nedves és a cukorrépa fejlődésére nagyon kedvező időjárásnak is köszönhető. Később kedvező időjárás mellett főként a szárazabb jellegű sikságokon

a kálii és chilisaletróm hatása és jövedelmzősége felette kétes és épen azért használatuk inkább csak az ország hegyes-völgyes nedvesebb eghajlatu vidékein ajánlható, míg a szárazságra hajló sikságokon biztos eredményt ezután is a superfoszfát egymagában való alkalmazásától várhatunk.

Bácsfeketehegy. Február 2-án Kern Károly bácsfeketehegyi korcsmárosnak 16 éves Keresztély nevű fia egy flóberttal a konyhából kifelé indult, hogy az udvaron verebet löjjön. Amint a konyha küszöbén kilépett, az arra ráfagyott havon megcsuszott és elesett. Elestében a fegyver felhúzott ravasza megakadt a fiu ruhájában, a fegyver elsült és a golyó bal halántékon találta a konyhában foglalatokodó Szilágyi Krisztina 14 éves cselédleányt. Azonnal orvosért szaladtak, aki apólas alá vette a szerencsétlen kis cselédet, akin azonban segíteni nem lehetett és csütörtök délutánra kinos szenvedés után meghalt. A vizsgálat megindult és annak foganatosítása és a kislány hullájának boncolása végett pénteken törvszéki bizottság volt Bácsfeketehegyen.

A kulai Ipartestület f. hó 1-én tartott évi rendes közgyűlésén megválasztottak: Elnök: Krámer Márton. Alelnök: Fejes István. Penztárnok: Milla István. Előjárók: Abel Vendel, Hahn Ferenc, ifj. Sverer József, Kovács Mihály, Varga Károly, Polich Péter, Treuer Péter, Milla István, Krausz József, ifj. Sevarac István, Pinter József. Számvizsgálók: Hahn János, Katatics Ferenc, idősb Tex János. Iparhat. megbízottak: Szlezák Antal, Buresák Gyula, Krist József.

Egyházközségi választás. A cservenkai evang. egyház január 25-én tartott közgyűlésén egyházfelügyelővé Lebach Péter nagybirtokost választotta meg, aki ezt a tisztelet immár 12 év óta látja el, az egyház nagy hasznára és a közönség általános meglegedésére.

Szerk. üzenet.

B. Bp. A németnek igen jó közmondása van, mely zsinórmértékül szolgálhat az élet küzdelmeiben és a társas életben: „Ehre, dem Ehre gebührt.“ Egyébként az édes-testvérek is sokszor hujbakapnak, szülő, gyermek, férj, feleség, rokon haragba keverednek — azután többnyire kibékülnek, mert örökké haragban sem lehetnének; hiszen akkor nem lenne alkalom, hogy újra összevesszenek és újra kibéküljenek... Ne tulajdonítson annak tehát nagy fontosságot.

Az egész világon az összes népeknél és nemzeteknél el van terjedve 23 év óta a Kathreiner-féle Kneipp malátakávé.

A Kathreiner millió és millió családnak mindennapos reggeli és oszsona itala.

Kell-e ékecsében szóló bizonyíték ezen legjelebb kávépótszer és pótkávé jóssága, zamatia és olcsósága mellett?

Treuer Péter félfiszabó

Kula

a volt Bischof Ferenc-féle férfiszabó üzlethelyiségben Angol és magyar szövetségűdonságokból nagy választék

Két tanonc és két segéd

alkalmazást kaphat

Gyurits Gábor szíjgyártómesternél Kula

Műhímezési kiállítás Kulán.

Nikolity Szeván Kula Árpád-út 175 számú házában mintegy 14 napra terjedő műhímezési tanfolyammal egybekötött nagy műhímezési kiállítást rendezünk.

A kiállított tárgyak az „Eredeti Singer“ varrógépen lettek előállítva és a műhímezési technikák mindegyikét feltüntetik. Ezen technikában ingyenes oktatást adunk: varrási, hímzési, úrszegélyző és áttörési munkákban stb.

Amidőn kiállításunk s tanfolyamunk szíves látogatására ezennel van szerencsénk a t. érdeklődőket meghívni, meggyegyezzük, hogy a kiállított tárgyak nem eladásra szánvák, s hogy a kiállítás látogatása: vételkényszer nélküli.

A kiállítás délelőtt 9-12-ig, délután 2-5-ig van naponta nyitva.

Tisztelettel

Singer Co. Varrógép Részvénytársaság, Szabadka Szent-István-tér 63

Rum, likör, tea és sütemény, cukorkák, sajtok

Acsanszki és Gruity festék, fűszer és csemege áru kereskedőknél, Kula Telefon 41

MRGYANOV JEFTA DIVATÁRÚHÁZÁBAN A MENYASSZONYHOZ KULA

Nagy választék

fehérműk, legdivatosabb fűzők és ruhadíszekben

A községi jegyző urak szíves figyelmébe.

A marhalevek átvételéhez ujabban elrendelt átvételi könyvet, puha vászonkötésben 1 K ellenében franko küldi

Berkovits-nyomda, Kula

MILLIÓK
használat

Köhögés
rekedtség, hurut, elnyelkésődés, göres és számarhurut ellen a

Kaiser-féle Mell-Karamellák

Orvosoktól és magánosoktól való 6000 lites bizonyítvány kezeskedik biztos eredményről.

Nagyon kellemes és jószagú **BONBONOK.**

20 és 40 filléres csomagokban, dobozban 60 fillérért kapható

Gergely József Maly László
gyógyszertárban, Kula

244 sz. 1914

Pályázati hirdetmény.

Ujverbász községében elhalálozás illetve előléptetés folytán egy 900 K készpénzfizetéssel és ruházattal dotált

rendőrvetetői

és esetleg egy 800 K-val javadalmazott

rendőri állás

is lesz betöltve.

Ezen állásra pályázhat:

a) minden magyar honpolgár, aki védkötelezettségének eleget tett, 24 éves elmult és 60-ik életévét még el nem érte,

b) aki rovatlan előéletű és erkölcsileg feddhetlen,

c) aki teljesen egészséges, irni-olvasni is tud és a magyar nyelven kívül a németet is bírja.

A pályázati kérvények ezen község előljárási bizottságának címezve 1914 február 15-ig ezen községi előljárási bizottságnál nyújthatók be.

Ujverbász, 1914 január 24.

Kiss Gyula 2 Becker Károly 2
jegyző bíró

Kisegítő irnokot

ki a földadókataster vezetéséhez ért, 100 K esetleg magasabb havi díjazás mellett keresek. Jegyzői oklevéllel bíró egyén, ki szerbül is beszél, előnyben részesül.

Sztapár, 1914. január 26.

Marjánov Milán
segédjegyző

Nélkülözhetetlen

házi- és

Mercur Sósorszesz

(törv. védve)

mely megszüntet minden szurást, szagatást és más testi fájdalmat!

Kapható 44 f, 1.20 és 2.50 K-ás üvegekben

az Első Kulai Sósorszesz vállalatnál, Kula épügy minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerkereskedésben.

KOVANDA SEBESTYÉN

kefe, ecset és messelőkészítő

KULA

Kereskedőknek

aránylattal készséggel szolgál

GÖZMOSÓ

fehérmű és vegytisztító intézet

KULA a kir. bíróiósággal átellenben

SZÓTÉR ANTAL

Olcsó pénzkölcsön

4 1/2%-os kamatláb mellett teljesen kifizetve 100-at 10 -ért jelenleg csakis magyarországi földekre.

Horvátországi és szlavóniai földekre közönséges kamatozó kölcsönök igen kedvező feltételek mellett lesznek engedélyezve.

Törlesztéses kölcsön 4 1/2%-os kamatláb mellett Horvátország és Szlavóniába jelenleg csakis a záloglevelek átvétele ellenében.

Hercog Fivérek bankháza

Szabadka (Kossuth-utca)

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű komlótermelő közönség b. tudomására hozni, hogy az eddig legkitünőbbben beváló 2 mm. erős likacsos pléh redőnyös J. Vitavszky-féle

komló

szárító

készülékeinek képviselőt elvállaltam és kívánatra szívesen szolgállok prospektussal és árjegyzékkel.

Löbl Samu

gépkereskedő,

Palánka

4-25

Pongrácz A. Sándor

úrissabósága

KULA (Ferenc József téri bérpalotában)

Magyar, angol és skót gyártmányú szövetujdonságok nagy raktára

Báli cipők

Ifju Kovács J. I.-nél, Kula

Tex János és fiai

épület és bútorasztalosok

KULA Deák Ferenc utca 3631

A kulai valamint torzsai üzemhez alkalmas 220 Volt feszültségű

Wolfram lámpák

mélyen leszállított árak mellett kaphatók

Furssik János cégnél, Kula

PICEA PUNGENS ARGENTEA

(Ezüstfenyő)

Kiváló szépsége egyetlen tülevelelű faj által sem közelíthető meg. Növése erőteljes, szabályos piramisalakú, tülevelelű gyönyörű teher és ezüstszürkék; teljesen télálló. Kiváló s.é. segü magánálló fa

Picea pungens argentea	1 drb	10 drb
	Korona	
50-60 cm. magas	5.-	45.-
70-80	7.-	65.-
90-110	10.-	90.-
120-130	15.-	140.-

Megénálló diszpendányok

150-160 cm. magas darabja	25-30-40 K
200-220	50-60-80 K

Ezen tülevelelűeknek egyik kertből sem volna szabad hiányozni, mert a legszebb ékességet képezik, a melyet a tülevelelűek egyáltalában nyújthatnak. Széküldés aug. végétől decemberig és március kezdetétől április végéig.

Mühle Árpád udvari szállító Temesvár